

FOCUS

Píndoles de sabers

Guia del professorat

Introducció	3
Píndoles de sabers	4
Activitats introducció	5
Preproducció	8
Gèneres i formats	9
Fer-se preguntes	10
Ideació	11
Escaleta i guió	13
La producció	14
LLISTA DE CONTROL: DE LA IDEA AL GUIÓ	15
LLISTA DE CONTROL: TASQUES DE PRODUCCIÓ	16
Activitats preproducció	17
Rodatge	25
Fotografies en moviment	26
Enquadrament	27
Tipus de pla	28
Angulació i distància focal	29
Moviments de càmera	30
La llum	31
El so	32
Ritme i continuïtat	33
El rodatge	34
LLISTA DE CONTROL: IMAGINANT ELS PLANS ABANS DE GRAVAR	36
LLISTA DE CONTROL: EL DIA DEL RODATGE	37
Activitats rodatge	38
Postproducció	49
Edició i postproducció	50
L'ús de materials aliens	51
LLISTA DE CONTROL: EDICIÓ, EL PRIMER MUNTATGE	52
LLISTA DE CONTROL: POSTPRODUCCIÓ, AFINANT I FENT ELS ACABATS	53
Avaluació	54
Activitats postproducció	56
Plantilles activitats	60

Introducció

Aquesta guia està emmarcada dins del projecte **FOCUS Píndoles de Sabers**, impulsat pel Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, que promou el desenvolupament de les competències clau de l'alumnat, de primària i secundària, mitjançant la creació i publicació de vídeos amb contingut curricular.

Aquesta guia està adreçada als docents, mestres i professorat, i té com a objectiu principal dotar de continguts, eines i estratègies als docents perquè puguin acompanyar l'alumnat en la creació i publicació d'aquests vídeos.

Cedida per la Mandarina de Newton

CREAR PER APRENDRE, COMPARTIR I CRÉIXER

El projecte **FOCUS, píndoles de sabers**, és una iniciativa pedagògica que ofereix, als docents, recursos i propostes per tal que el seu alumnat pugui crear i publicar píndoles audiovisuals de 2-3 minuts dels sabers treballats a l'aula en projectes i situacions d'aprenentatge. A més, l'ajudarà a desenvolupar les seves competències digitals i comunicatives.

Aquestes píndoles seran recursos didàctics a l'abast de docents i alumnat fomentant així, l'aprenentatge entre iguals i fent créixer el sentiment de xarxa i pertinença a la comunitat educativa.

Activitat 1. On posa el focus el projecte FOCUS?

Píndoles de sabers

QUÈ SÓN LES PÍNDOLES DE SABERS EN EL MARC DEL PROJECTE FOCUS?

En aquest context entenem les **píndoles de sabers** com unes peces audiovisuals de dos o tres minuts de durada que tenen l'objectiu d'oferir un aprenentatge curricular concret, vinculat a una de les competències clau, mitjançant estratègies didàctiques i narratives que siguin atractives i efectives. Han de començar amb una pregunta, a la qual el vídeo donarà resposta. Per exemple: Com és que no ens podem apropar massa a les vies del tren? La resposta la trobem amb l'efecte Venturi que visualitzem amb un experiment *in situ*.

Cedida per la Mandarina de Newton

DARRERE LA CÀMERA

L'equip docent (mestres i professorat) s'encarregarà d'acompanyar l'alumnat en el seu procés creatiu, però la realització d'aquests audiovisuals la durà a terme l'alumnat. És important que a l'aula es treballin les fases de **preproducció, producció i postproducció**. Abans d'agafar la càmera, caldrà documentar-se, empatitzar amb els públics, definir bé la pregunta de partida, plantejar una escaleta, redactar un guió, i preparar el rodatge, entre d'altres. Després de gravar, hauran de triar les millors preses, fer el muntatge, incloure efectes... El resultat es compartirà per fomentar l'aprenentatge entre iguals.

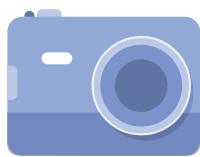
Activitat 2. Joc de les preguntes.

Vídeo Com fem una píndola de saber?

Vídeo Les fases de la producció audiovisual

Activitats introducció

1. ON POSA EL FOCUS EL PROJECTE FOCUS?

15 minuts

Material

- Post-its
- Lapis

Procediment

1. Presenta el projecte FOCUS a l'alumnat.
2. Demana'ls que escriguin en un post-it la idea clau del projecte: què és el que busca?
3. Compartiu les diferents aportacions fetes per l'alumnat.

Reflexió

El projecte Focus posa el focus en la realització i la compartició de vídeos amb contingut curricular. Aprofita per comentar amb l'alumnat què és un contingut curricular amb preguntes com:

- *Us heu fixat alguna vegada en quines són les matèries que treballem a l'escola?*
- *Heu sentit la paraula currículum?*
- *Sabríeu explicar als vostres companys i companyes què és un contingut curricular?*

Amb els més menuts no és necessari dur a terme aquesta activitat. Sí que és important que els expliquem bé què són les píndoles de sabers.

2. EL JOC DE LES PREGUNTES

20 minuts

Material

Per a aquesta activitat no cal material especial. Només cal comptar amb un mínim de dues persones.

Procediment

1. Selecciona deu alumnes.
2. Fes dos grups de 5 alumnes cadascun.
3. Demana a cada equip que es col·loqui en fila d'una persona, una rere l'altre. Com si fos un cuc amb un cap i un cul.
4. Fes que els caps dels grups es mirin.
5. Proposa a les persones que estan al cap de la fila i que s'estan mirant l'una a l'altre que juguin a pedra, paper, tisora, per decidir qui comença.
6. El joc consisteix a generar diàlegs que tingui sentit utilitzant només preguntes. Per exemple:

Alumne 1: Com et dius?

Alumne 2: Per què ho vols saber?

Alumne 1: Et molesta que t'ho pregunti?

Alumne 2: Què t'ha fet pensar que em molesta?

7. El/la jugador/a que no faci una pregunta, sigui perquè s'equivoca i respon o perquè es queda en blanc i no diu res, passarà al cul de la fila.
8. La partida continuarà amb la persona que es trobava darrere de qui ha hagut de marxar.
9. Podeu decidir acabar el joc quan ho considereu oportú.
10. Un cop mostrada la dinàmica a tota la classe, podeu proposar que el grup classe es divideixi en subgrups d'un nombre parell d'alumnes (6 per exemple) i juguin una estona al joc de les preguntes.

Reflexió

És força difícil establir una conversa només amb preguntes. Sovint practiquem més l'acte de respondre que el de preguntar. Aquest joc vol visualitzar de forma divertida aquesta dificultat. És una activitat introductòria per destacar la importància de fer-se preguntes. Reflexioneu amb l'alumnat:

- *Quantes preguntes consecutives heu pogut fer?*
- *Heu aconseguit formular les preguntes de forma variada?*
- *Us ha costat molt?*

És un joc ideal per a totes les edats. Parlar fent preguntes no és una tasca fàcil, però un dels objectius de l'activitat és comprovar-ho.

Preproducció

Gèneres i formats

El **gènere** és una classificació segons trets formals i temàtics. Inicialment, es distribuïren en informatius, de ficció i d'entreteniment. Més endavant, es va sumar la publicitat i posteriorment un gènere híbrid com el docudrama, barreja d'informació i ficció, i a vegades entreteniment. Podríem dir que hi ha cinc grans gèneres: informatius, de ficció, docudrama, entreteniment i publicitat. Dins d'aquests hi ha altres subgèneres. A la ficció, trobem drama, fantàstic, comèdia, musical... Observar les característiques de cadascun enriqueix la creació. Segurament, els vídeos curriculars no correspondran a cap gènere en concret, però s'hauran inspirat en elements de diversos d'aquests.

Cedida per la Mandarina de Newton

CLASSIFICACIÓ DE CLASSIFICACIONS

Els vídeos també es poden classificar segons el format. Un **format** audiovisual és els que presenta una combinació determinada de característiques de producció i realització: escenografia, durada, dinàmica, temàtica, conductors... Així que tenim formats com les pel·lícules, les sèries, les minisèries, els curtmetratges, les telenovel·les, les píndoles, les animacions, els *talent*, etc. Els *talent show* s'han fet tan populars que ja han esdevingut gènere.

Hi ha molts gèneres i formats. Els barrejarem amb cura de fer bones combinacions.

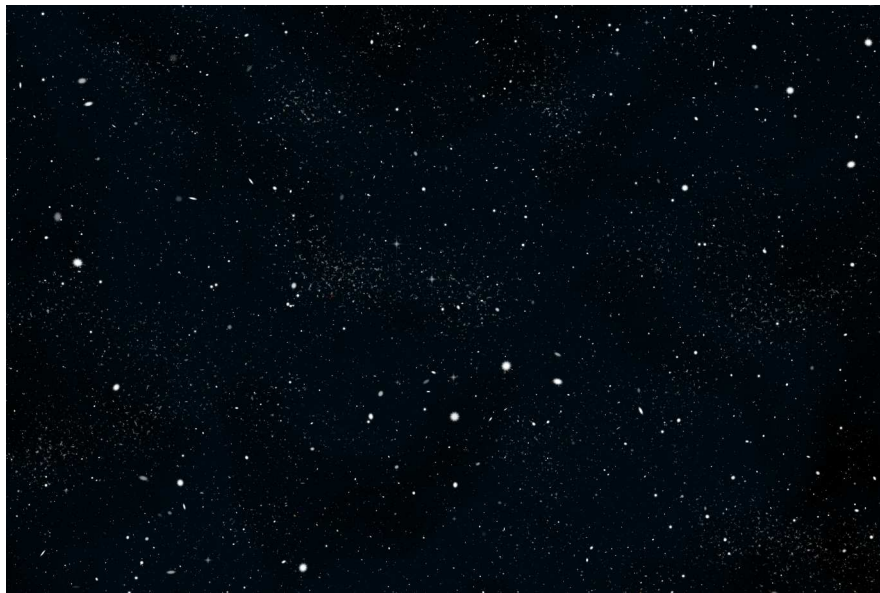
Activitat 3. Podries explicar un saber curricular com si fos un *western*?

Per saber-ne més... **Gèneres i formats**

Fer-se preguntes

La **preproducció** va des **de la idea fins al guió i la preparació del rodatge**. La llavor de la idea cal trobar-la en forma de **pregunta**. Una bona pregunta és la que permet arribar a un nou coneixement i aquest nou coneixement ens hauria de portar a una nova pregunta. Per tant, podem identificar les bones preguntes segons el resultat que preveiem que ens poden aportar. Hi ha **preguntes tancades i preguntes obertes; preguntes reproductives**, per respondre-les busquem informació i la reproduïm, i **preguntes productives**, que obliguen a activar el coneixement de forma creativa. Fer bones preguntes ens serveix tant per a investigar com per a fer bones entrevistes.

PENSAMENT DE DISSENY

La inspiració i la creativitat afloren treballant. A més, és bo afavorir-les amb activitats que ajudin a transitar des del full en blanc a l'obra acabada de forma gradual. Aquí és on el pensament de disseny, pel seu encaix creatiu i col·lectiu, té un paper rellevant. Les fases del pensament de disseny són: **empatitza, defineix, idea**, prototipa i testa. Les tres primeres fases d'aquesta metodologia coincideixen amb la preproducció. Farem servir activitats proposades per aquesta metodologia per a **analitzar el context (empatització), investigar, definir el repte o pregunta, idear i preparar l'escaleta i el guió**.

Activitat 4. (Re)Evoluciona Preguntes

Per saber-ne més... **Pensament de disseny**

Per saber-ne més... **Investigar i fer-se bones preguntes**

QUÈ EXPLICAREM I COM HO EXPLICAREM

Un audiovisual és una història amb **un principi, un desenvolupament i un final**. En aquest viatge hem de **respondre la pregunta que ens hem plantejat**. Per fer-ho de forma atractiva cercarem estratègies narratives com ara connectar el coneixement amb la realitat (el viatge en tren), fent servir excuses argumentals, objectes, emocions... i perquè l'aprenentatge proposat sigui efectiu i entenedor utilitzarem estratègies didàctiques com metàfores, comparacions o pensament visual.

Les **estratègies narratives i didàctiques** són la resposta a les preguntes: **Què explicarem? Com ho farem?** Per exemple, si volem respondre a la pregunta **Com és que no ens podem apropar massa a les vies del tren?**, amb una píndola audiovisual, podem demanar a una presentadora que agafi un tren i ens ho expliqui *in situ*. Aquesta serà la nostra **història** (estratègia narrativa) i respon a la pregunta **què** explicarem. A més, amb aquesta excusa per a començar, estem connectant l'aprenentatge amb quelcom real. La resposta a la pregunta del vídeo la trobem amb l'explicació de l'efecte Venturi. Aquest el visualitzem amb un **experiment** a prop del tren. Aquesta és l'estratègia didàctica i respon al **com**.

Per tant, barrejarem estratègies narratives i didàctiques perquè fons i forma van plegats. Una metàfora és una òptima estratègia didàctica que narrativament és molt potent.

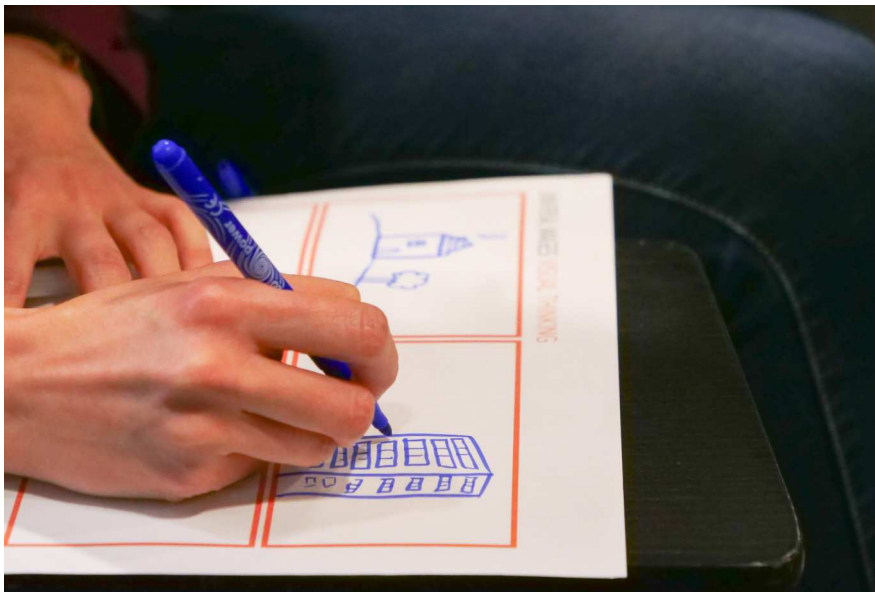
▣ Cedida per la Mandarina de Newton

Ideació

FER QUE EL VÍDEO SIGUI ÚNIC: EL DISPOSITIU NARRATIU

El dispositiu narratiu és aquella combinació d'estratègies i ingredients que fa que el nostre audiovisual sigui únic. Si volem que les nostres píndoles de sabers curriculars provoquin un coneixement perdurable, caldrà que busquem estratègies o dispositius narratius **perquè el públic els recordi**. Treballarem el fons i la forma conjuntament perquè el contingut arribi de la millor manera possible i respongui la pregunta plantejada.

La primera estratègia narrativa de l'audiovisual és **aprofitar el potencial de la imatge**.

▣ Cedida per la Mandarina de Newton

Activitat 5. Ideació: Dispositiu i *storyline*.

Vídeo **Ingredients per a fer un vídeo**

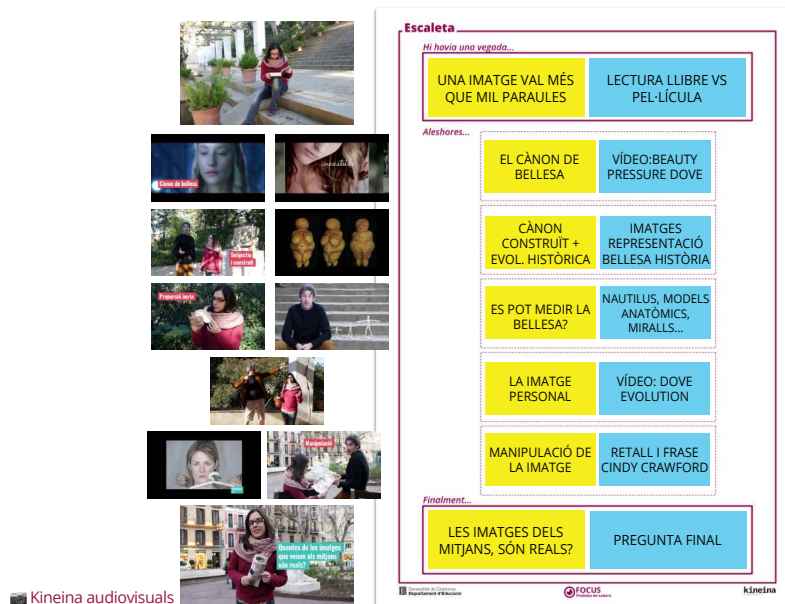
Per saber-ne més... **Ingredients**

Per saber-ne més... **Estratègies narratives i didàctiques**

Escaleta i guió

Cal posar en ordre les idees, estructurar el vídeo de principi a fi. Per fer-ho utilitzarem l'escaleta. L'**escaleta** és com l'índex d'un llibre, és la **llista d'escenes** que ens condueixen des del "hi havia una vegada" (plantejament) fins al final del relat (desenllaç), passant per tots els entrebancs (nus) si és una pel·lícula, o per totes les explicacions, demostracions, exemples, metàfores... si fem píndoles de sabers. L'escaleta és un bon pas previ abans de l'escriptura final del guió perquè ens ajuda a passar d'una unitat més petita i poc concreta com és la idea, a la concreció molt més llarga i definitiva del guió.

DIFERENTS TIPUS DE GUIÓ

Existeixen diferents tipus de guió. El guió literari, el guió tècnic i el guió il·lustrat o *storyboard*. El guió literari és l'escrit detallat on es concreten les **accions** i els **diàlegs**, és a dir el que es veurà i el que s'escoltarà. El guió tècnic és l'evolució del guió literari amb algunes indicacions tècniques, com ara els tipus de pla o si hi haurà rètols o música. El guió il·lustrat és la representació mitjançant vinyetes il·lustrades de la història.

Si estem treballant en un reportatge que conté entrevistes, farem un guió obert on es concretaran les preguntes i es farà una previsió de les imatges que podrien acompanyar la paraula. Ens ajudarà treballar en dues columnes.

Activitat 6. Escaleta
Activitat 7a. Guió il·lustrat (primària)
Activitat 7b. Guió literari (secundària)

Per saber-ne més... **Multipliant la creativitat (escaleta i guió)**

La producció

Un cop tinguem el guió, agafem un subratllador i marquem tot allò que necessitem. Abans de decidir quin dia gravarem, cal saber quines persones han d'estar presents al rodatge i convidar-les; en quins espais gravarem, si seran paisatges naturals o decorats que cal produir; quin vestuari i *attrezzo* necessitarem; quines músiques farem servir o si cal buscar imatges d'arxiu.

Per organitzar aquesta informació recomanem fer servir plantilles. En aquesta guia trobareu propostes de plantilles, que podeu utilitzar directament o adaptar-les.

PER IMPROVISAR CAL PLANIFICAR

Molt probablement l'alumnat argumentarà que no cal haver d'acotar tant el guió o el pla de producció abans d'enregistrar. La por al full en blanc i les presses per agafar la càmera, els fa excusar-se en què són millors improvisant que planificant.

Desenganyem-nos: per poder improvisar bé, cal saber-ne molt i haver-ho planificat abans. Si no sabem què volem dir, un cop tinguem la càmera davant ens agafarà el riure. Si durant la gravació pensem que seria bo comptar amb un objecte que no tenim, haurèm de posposar el rodatge. Veurem com el temps de realització s'incrementa molt i el resultat és poc satisfactori.

Activitat 8. Pla de producció

Llista de control

DE LA IDEA AL GUIÓ

- Hem pensat en qui serà el nostre públic i quin/s sabers pot necessitar dels que volem compartir.

- Hem fet una pregunta productiva.

- Hem fet servir estratègies o trucs perquè el que volem explicar s'entengui clarament (exemples, comparacions, metàfores, esquemes...)

- Hem connectat amb la realitat el saber què volem explicar.

- Hem pensat en quelcom innovador a l'hora de començar el vídeo (excusa argumental) o d'explicar el contingut.

- Hem organitzat el vídeo de principi a final seguint l'estructura de plantejament, nus i desenllaç (no hi falten: una excusa per presentar el contingut, el desenvolupament de l'explicació, la definició i una cloenda...)

- Hem detallat exactament totes les accions, monòlegs i diàlegs al guió.

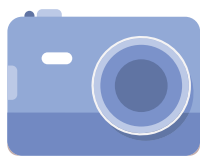
- Hem comprovat que el llenguatge emprat és adient al nostre públic.

- Hem comprovat que el guió final respon a la pregunta plantejada a l'inici.

Llista de control

TASQUES DE PRODUCCIÓ

- Hem subratllat al guió tot allò que necessitem per al rodatge (actors i actrius, espais, attrezzo...) i hem fet el pla de producció.
- Hem repartit el pla de producció amb el grup i tenim clar qui aconsegueix cada cosa.
- Hem preparat l'equipament tècnic (càmera, micròfon, trípode o estabilitzador, llums...).
- Hem repartit equitativament les tasques del rodatge amb l'equip.

Activitats preproducció

3. PODRIES EXPLICAR UN SABER CURRICULAR COM SI FOS UN *WESTERN* ?

45 minuts

Material

- Full
- Llapis
- Un espai que permeti fer presentacions en públic (l'aula)

Procediment

1. Demana a l'alumnat que escrigui en un paper allò que esteu fent a classe que més l'interessi.
2. Un cop han escrit el nom del tema - per exemple, les fraccions, o l'energia - proposa'ls que facin un petit esquema de què caldria explicar sobre aquesta qüestió a algú que acaba d'arribar a l'escola i es vol incorporar a la classe. Recorda'ls que ha de ser quelcom curt, que hauran d'explicar en un parell de minuts com a màxim.
3. Fes sortir un/a voluntari/ària que faci l'explicació que ha preparat imaginant-se que és un *western* o vídeo de l'oest. Si l'alumnat no coneix aquest gènere, explica'ls les principals característiques dels *westerns*. El *western* és un gènere cinematogràfic que situa l'acció al *far West* dels Estats Units durant la segona meitat del segle XIX. Hi ha un conjunt de personatges que acostumen a ser habituals: el xèrif, els bandolers, els cowboys, o els indis, entre d'altres.
4. Pots animar a nous voluntaris a fer la seva explicació utilitzant altres gèneres cinematogràfics com ara el musical, la comèdia, el drama, el terror...

Reflexió

Aquesta activitat ens servirà per treballar els diferents gèneres audiovisuals. Podríem dir que hi ha cinc grans gèneres: informatius, de ficció, docudrama, entreteniment i publicitat. Dins d'aquests hi ha altres subgèneres. A la ficció, trobem drama, fantàstic, comèdia, musical... Conèixer aquesta gran varietat de possibilitats, contribuirà a incrementar la cultura audiovisual de l'alumnat i a enriquir les seves possibilitats de creació. Reflexiona amb l'alumnat:

- *Us havíeu fixat que hi ha diferents gèneres audiovisuals?*
- *Penseu que hi ha gèneres més adients que d'altres per a tractar uns determinats continguts?*
- *Us ha semblat divertit?*

Amb els més menuts podeu provar altres gèneres més propers a la seva experiència: aventures, musical, intriga...

4. (RE)VOLUCIONA LES PREGUNTES

45 minuts

Material

- Plantilla Preguntes
- Post-its
- Llapis

Plantilla Preguntes

Procediment

Podeu començar a treballar amb tot el grup classe i després organitzar la segona part de l'activitat en grups.

1. Demaneu a l'alumnat que escriguin una o més preguntes que els interessin en un post-it.
2. Compartiu les preguntes amb la classe i en recolliu 14 en una plantilla de Preguntes.
3. Feu grups d'entre 3 i 5 persones.
4. Proposeu que cada grup trii tres de les 14 preguntes que heu recollit entre tota la classe.
5. Un cop triades les preguntes, les escriuran a la capçalera d'una nova plantilla.
6. A partir de les preguntes triades, els petits grups hauran d'anar-se qüestionant diferents aspectes i evolucionant les preguntes de reproductives a productives. Aquestes noves preguntes les escriuran a continuació. Per exemple:

Quines són les parts d'una flor?

Què és una flor?

Com explicaries a un amic que és una flor?

Si algú va al camp, en què s'ha de fixar per reconèixer les flors?

7. Cada grup triarà la pregunta que més interessant li sembli de les que ha suggerit i la compartirà amb el grup. Aquesta pregunta serà la llavor del vídeo.
8. IMPORTANT! Comprova que la pregunta final correspongui a un saber curricular.

Reflexió

La història del coneixement és la història de les bones preguntes perquè una bona pregunta és aquella que ens permet arribar a nou coneixement. En Jorge Wagensberg deia que aquest nou coneixement ens hauria de portar a una nova pregunta.

Les bones preguntes impliquen buscar i identificar proves que donin suport a les idees, hipòtesis o prediccions. Segons la Neus Sanmartí existeixen diferents tipus de preguntes:

- Reproductives: per respondre-les cal buscar informació (llibres, internet...) i repetir què diu.
- Productives: obliguen a activar els coneixements adquirits de forma creativa.

També podem classificar les preguntes com a tancades o obertes.

Abans de continuar amb el projecte, **assegureu-vos que les preguntes triades permetran fer un bon vídeo d'un saber curricular:**

- *La pregunta escollida està vinculada a un saber o matèria curricular que hàgiu treballat o estigieu treballant en aquest curs?*
- *És una pregunta oberta (i productiva) que permet una resposta elaborada i que, a banda de la memòria o cercar una dada senzilla, implica fer servir l'enginy per resoldre-la?*

Activitat ideal per a totes les edats. Cal fomentar l'art de fer preguntes des de ben aviat. Per als més menuts, podeu guiar més l'activitat, posant les preguntes a la pissarra o en altres formats (en lloc d'emprar plantilles).

5. IDEACIÓ. DISPOSITIU I STORYLINE

45 minuts

Material

Plantilla Dispositiu i Storyline

Plantilla **Dispositiu**

Llapis

Procediment

Treballem amb grups d'entre 3 i 5 persones. Aquests seran els mateixos grups que després produiran una peça audiovisual.

El dispositiu narratiu és la combinació d'estratègies i ingredients que componen un audiovisual. És important pensar-hi, anotar el que hem decidit i tenir-ho clar durant la producció. Per estructurar aquesta reflexió podeu utilitzar la plantilla *Dispositiu i Storyline*.

Veureu que cal omplir cinc apartats abans de descriure la història en una línia (storyline). Us els detallem:

1. **Què?** La pregunta llavor de la peça audiovisual.
2. **Qui?** L'alumnat que ens imaginem que veurà l'audiovisual.
3. **Per què?** L'objectiu que motiva la creació del vídeo.
4. **Idees narratives (la història):** Aquí cal descriure quina serà l'excusa argumental que ens portarà a treballar el saber curricular. Quines emocions volem promoure. Quines seran les connexions amb la realitat que farem per fer que els continguts tractats toquin de peus a terra.
5. **Idees didàctiques:** Aquí cal explicitar quines estratègies pedagògiques s'empraran. Per exemple, es poden fer servir metàfores, comparatives, descripcions, experiments, pensament visual, etc.

La *storyline* és com indica el seu nom en anglès, la història en una línia, o si més no, un paràgraf (màxim 5 línies). Ha de ser una descripció curta que ens ajudi a fer-nos una idea general del que explica el vídeo. Un cop hem imaginat la història i les estratègies didàctiques de l'audiovisual, és moment de fer aquesta descripció resumida. Aquest exercici ens servirà per saber quina és la síntesi (i, per tant, el més important) del vídeo.

6. **Storyline:** Descriu la història que explica el vídeo en una línia o paràgraf.

Reflexió

El dispositiu narratiu és el que fa que un audiovisual sigui únic, per tant, la seva definició és un moment crucial de la fase d'ideació d'un audiovisual. És la combinació d'estratègies i ingredients que componen l'audiovisual. En el cas de la producció de vídeos curriculars, l'hem estructurat en dos grans blocs: Idees narratives (la història) i idees didàctiques (la transmissió dels continguts). D'altra banda, la *storyline* sintetitza la història en un paràgraf. Ens explica el conflicte principal que resol el vídeo.

Reflexiona amb l'alumnat:

- *Teniu clar per qui i per què fem el vídeo?*
- *Heu pensat com fareu el vídeo perquè sigui prou ric i variat en elements narratius (la història) i d'altres que ens ajudin a entendre el saber (exemples, comparacions, grafismes...)?*
- *Si llegíssiu l'storyline que heu escrit al diari o a les xarxes, miraríeu el vostre vídeo? Crida prou l'atenció?*

Amb els més menuts, podeu treballar les preguntes una a una de forma conjunta per anar construint a poc a poc la història i que aquesta quedi ben clara.

6. ESCALETA

30 minuts

Material

Plantilla Escaleta

Lapis

Plantilla **Escaleta**

Procediment

Treballem amb grups d'entre 3 i 5 persones. Aquests seran els mateixos grups que després produiran una peça audiovisual.

L'alumnat ja ha imaginat la història, tant en l'àmbit narratiu, com de continguts. Cal posar aquestes idees en ordre. Per fer-ho, utilitzarem l'escaleta:

1. Recomanem a l'alumnat que estructurï les idees que han tingut com si fos un conte. Per fer-ho poden seguir la pauta de pensar en tres parts: *Hi havia una vegada... Aleshores... Finalment...*

Reflexió

Les històries sempre s'estructuren en tres parts: introducció, nus i desenllaç. Aquestes tres parts s'inicien amb expressions o paraules com ara: *Hi havia una vegada... Aleshores... Finalment...* L'escaleta ens ajuda a ordenar les idees.

Reflexiona amb l'alumnat si l'escaleta compleix el seu propòsit:

- *L'escaleta ajuda a entendre com serà el vostre vídeo de principi a fi?*

L'essència d'aquesta activitat és estructurar el contingut en forma d'història de principi a fi. Segurament els més menuts necessitaran més ajuda. Podeu adaptar l'activitat com millor considereu que pot funcionar amb el vostre grup. Una possibilitat seria decidir quins són els diversos aspectes importants del contingut o de la història i que cadascun esdevingui una escena que podeu escriure en gran format (full A4, pissarra...). Després podeu jugar a ordenar-les de diversa forma fins que us funcioni com un conte. Funciona? Falta alguna escena? S'allarga molt? Això, ben segur, us ajudarà.

7a. GUIÓ IL·LUSTRAT

PRIMÀRIA

60 minuts

Material

Plantilla Storyboard

Plantilla Storyboard

Lapis

Procediment

Trebal·leu amb grups d'entre 3 i 5 persones. Aquests seran els mateixos grups que després produiran una peça audiovisual.

1. L'alumnat ha imaginat la història, ara l'ha de dividir en escenes (o seqüències), és a dir en parts més petites que succeeixen en un determinat espai o escenari, o que tenen sentit en si mateixes perquè s'hi desenvolupa una determinada acció.
2. La plantilla *Storyboard* està dividida en 6 vinyetes. És possible que en fer el guió il·lustrat, l'alumnat necessiti més d'una plantilla. Com més es detalli el vídeo, més fàcil serà la fase de gravació. A cada espai, han de fer el dibuix de què es veu en aquella imatge o pla (al requadre superior) i escriure l'àudio que es vincula a aquesta imatge i altres detalls rellevants, com poden ser els tipus de pla (al requadre inferior).

Reflexió

El guió il·lustrat és la representació mitjançant vinyetes il·lustrades de la història que explica el vídeo. És com el còmic de la pel·lícula. Com més detallat es dibuixi, més fàcil serà dur a terme les fases de producció i postproducció.

Reflexiona amb l'alumnat:

- *Heu detallat tots els plans que hi haurà al vostre vídeo?*
- *Els plans són variats i hi ha primers plans, o heu repetit molts plans oberts i generals?*

Per als més menuts funciona molt bé directament optar per aquest format de guió. Això sí, cal orientar l'alumnat perquè detalli el màxim possible les accions, monòlegs o diàlegs que tingui cada escena. No cal que sigui un dibuix excel·lent sinó que serveixi per fer-nos una idea i que no ens deixem cap pla per gravar.

7b. GUIÓ LITERARI I GUIÓ TÈCNIC

SECUNDÀRIA

Entre 45 minuts i
1 hora 15 minuts

Material

- Fulls en blanc / ordinador
- Plantilla guió
- Llapis

Plantilla **Guió**

Procediment

Treballem amb grups d'entre 3 i 5 persones. Aquests seran els mateixos grups que després produiran una peça audiovisual.

Gràcies a les activitats anteriors, l'alumnat té clara la història que vol narrar. Ara cal treballar-la una mica més per tenir-la explícita fins al darrer detall. Per fer-ho, utilitzaran el guió. Podeu demanar-los un guió literari, un guió tècnic o ambdós. En realitat cadascun d'aquests tipus de guions els ajuden de forma diferent. El guió literari és clau per als actors, actrius i presentadors/res. El guió tècnic serà una important guia per a l'equip de producció.

1. Demana a l'alumnat que faci un guió literari on apareguin tots els monòlegs o diàlegs que hauran d'interpretar les persones que apareguin davant la càmera. Digues-los que afegixin detalls de com és l'acció, com si fos un text preparat per a fer teatre.
2. Suggereix a l'alumnat que ompli la plantilla de *Guió* amb el guió tècnic. Aquesta plantilla fa un repàs sobre què veiem en cada moment, què escoltem i el temps que dura cada escena o seqüència, és a dir, el temps en què es desenvolupen les determinades accions.

Reflexió

Existeixen diferents tipus de guió. Cadascun d'ells té el seu valor i dona més claredat a un aspecte de la gravació. El guió literari és l'escrit detallat on es concreten les accions i els diàlegs, és a dir el que es veurà i el que s'escoltarà. El guió tècnic és l'evolució del guió literari amb algunes indicacions tècniques, com ara els tipus de pla o si hi haurà rètols o música.

Reflexiona amb l'alumnat:

- *Les accions que expliqueu són prou detallades? Per exemple, si diem que dues persones s'enamoren, no estem explicant una acció concreta. Cada persona que llegeixi el guió, ho pot interpretar de moltes maneres. En canvi, si diem, la Lluïsa fa un somriure, tenim una acció concreta i filmable. Penseu que si les accions són prou detallades, fins i tot un robot les podria filmar. Si no, no sabria què fer.*
- *Els diàlegs són realistes i naturals? Fem la prova de llegir-ho en veu alta.*

8. PLA DE PRODUCCIÓ

30 minuts

Material

Plantilla Pla de Producció

Plantilla **Pla producció**

Lapis

Procediment

Treballem amb grups d'entre 3 i 5 persones. Aquests seran els mateixos grups que després produiran una peça audiovisual.

Ha arribat el moment de començar a organitzar què caldrà preparar i fer, abans i durant la gravació.

- Demana a l'alumnat que ompli la plantilla Pla de producció, detallant els diferents apartats que la componen:
 - Personatges: Cal decidir qui sortirà davant de càmera i consensuar-ho amb aquestes persones.
 - Espais, paisatges, decorats: Cal definir on es gravarà cada escena. Potser trien espais reals que ja existeixen, en aquest cas, està bé que els visitin i pensin on posaran la càmera i si cal netejar o arreglar alguna cosa. O trien espais que cal construir abans de gravar: caldria crear els decorats.
 - Vestuari i *attrezzo*: Cal definir quins objectes apareixeran en cada escena, quina roba portaran les persones que sortiran a càmera, etc.
 - Música, efectes de so, imatges o vídeos d'arxiu, grafismes... Cal començar a pensar en aquests elements perquè segurament caldrà que gestionin la cessió o adquisició dels drets, entre d'altres.

Reflexió

Per preparar el pla de producció és bo començar amb un subratllador, destacant les necessitats de producció al guió tècnic. Com més clares estiguin les necessitats prèvies als dies de gravació i més minuciosament estigui feta la preproducció, més àgils seran els dies de filmació. Pensem que això és crucial perquè si no hi ha temps de gravar-ho tot, l'alumnat no podrà tenir el vídeo que s'havia imaginat. Reflexiona amb l'alumnat:

- *Heu repartit les tasques entre tot el grup perquè no falti res?*
- *Esteu segurs i segures que heu marcat tot el que fa falta?*

Amb els més menuts, podeu acordar entre tots i totes què cal preparar per al dia de la gravació. També podeu assignar una tasca a cadascú i que cada alumne/a es faci responsable de portar o preparar una cosa.

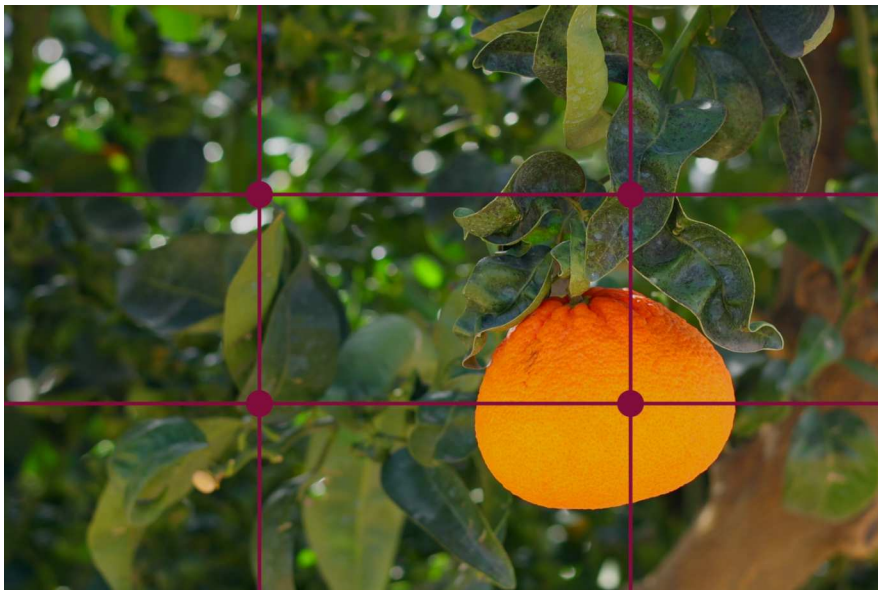
Rodatge

Fotografies en moviment

UN PLA, UNA IDEA

Els audiovisuals estan fets de molts plans. Cada vegada que veiem un tall, és a dir, que hi ha un canvi d'imatge, estem canviant de pla. Això fa que el pla sigui la unitat mínima del llenguatge audiovisual. Com les paraules o les frases, els plans haurien de comunicar una idea concreta. **Un pla correspon a una idea.**

Les diferents vegades que intentem gravar un mateix pla es diuen preses. Ara bé, d'una mateixa presa de rodatge, en podrien sortir diversos plans al muntatge.

Kineina audiovisuals

ESCENES O SEQÜÈNCIES, PLANS, I FOTOGAMES

Les escenes o seqüències són un conjunt de plans que parlen d'un mateix tema. Les escenes són una unitat d'espai. Aquest concepte ve del teatre. Són aquells plans que passen en un mateix escenari. Les **seqüències són unitats de sentit.**

Les escenes i seqüències estan fetes de plans, que al seu torn, estan fets de moltes fotografies o fotogrames que veiem de forma contínua. El cinema fa servir 24 fotografies a cada segon de projecció (fps). En canvi, el vídeo i la televisió funcionen a 25 fps al sistema europeu i a 30 fps al sistema americà.

Activitat 9. Objectes que et representen

Vídeo **Fotograma, pla i seqüència**

Enquadrament

L'enquadrament és **la selecció del món que fem amb la nostra càmera**. Aquesta decisió és un acte comunicatiu -estem mostrant uns aspectes i deixant fora uns altres-, alhora que estètic.

EL PLAER D'OBSERVAR UNA BONA COMPOSICIÓ

Les imatges ben composades ens produeixen plaer. Per aconseguir bones composicions, ens seran útils els següents consells:

- Una imatge, una idea.
- Evitar elements indesitjables.
- Equilibrar la imatge: no tallar caps, ni deixar massa aire.
- Fer servir la regla dels terços.
- Cercar la geometria.

Kineina audiovisuals

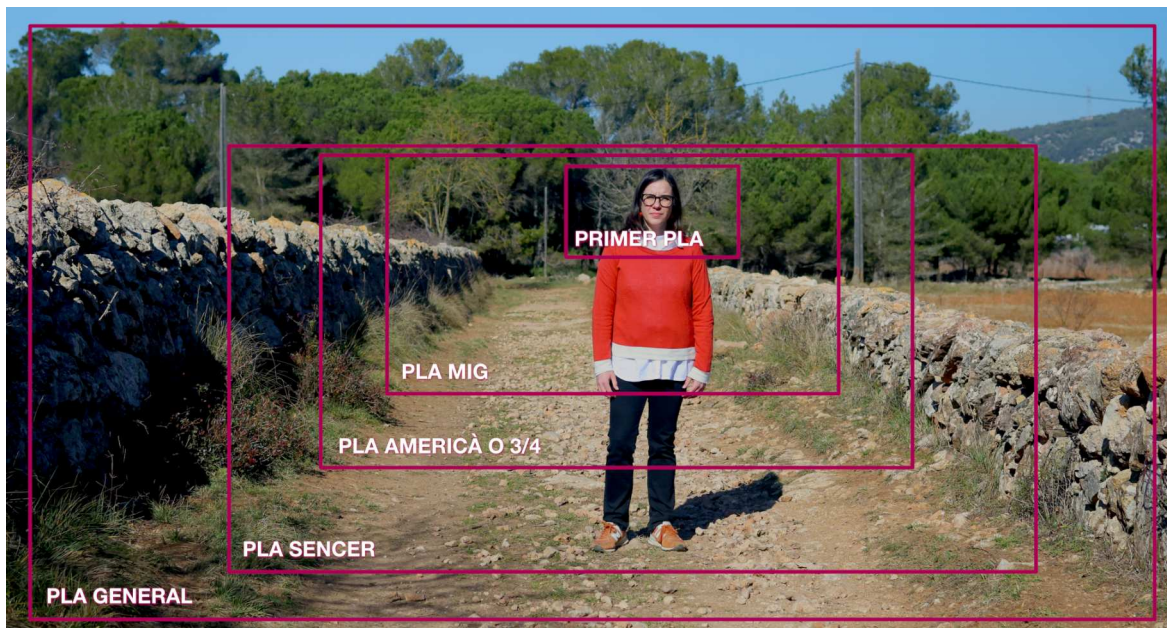
Activitat 10a. Emmarcats (primària)
Activitat 10b. Càmera humana (secundària)

Vídeo **Enquadrament**

Tipus de pla

Una de les grans decisions que hem de prendre és escollir on posem la càmera i quin enquadrament farem. Hem de pensar quin tipus de pla farem. Per prendre aquesta decisió, primer cal pensar què volem mostrar. Un cop ho tinguem clar, analitzarem si és una sola idea o es pot descompondre en diverses idees, és a dir, diferents imatges. Quan utilitzem diferents enquadraments que mostren més o menys tros de la realitat, estem fent servir diferents tipus de pla. A la següent imatge es poden veure. Cadascun d'aquests, ens ajuda a explicar una cosa concreta.

Kineina audiovisuals

ESPAI I EMOCIÓ

Els diferents tipus de pla mostren més o menys espai, generant una o altra emoció. La càmera ha d'estar a la distància justa perquè el públic capti la idea que volem mostrar. Si volem mostrar un paisatge que obri una escena, caldrà que ens col·loquem prou lluny perquè hi càpiga el màxim de paisatge (farem un pla general). En canvi, si volem mostrar una persona emocionada, ens hem d'acostar fins que la seva cara ocupi gran part de la pantalla (primer pla). De lluny veuríem la persona, però no captaríem la seva emoció.

Activitat 11. Pensament visual: guió il·lustrat

Vídeo Tipus de pla

Angulació i distància focal

ANGULACIÓ

No és el mateix posar la càmera a l'altura dels ulls que gravar des de baix o des de dalt. L'elecció d'aquest paràmetre pot afectar la percepció del públic. Per escollir l'angulació de la càmera seguirem el mateix principi que per escollir tipus de pla: espai i emoció. Normalment, gravar des de baix donarà magnificència als personatges; en canvi, gravar des de dalt els fa empètitir. Ara bé, a vegades hem de gravar des de dalt simplement perquè és la millor perspectiva.

Kineina audiovisuals

DISTÀNCIA FOCAL

La distància focal és la distància en mil·límetres que hi ha entre el pla focal del sensor (on es forma la imatge enfocada) i el centre òptic de la lent. La distància focal és la que ens dona l'angle de visió de la càmera. Les distàncies focals més curtes (16, 24 o 35 mm) corresponen a les lents de gran angular on el camp de visió és més ampli. En canvi, les més llargues (a partir de 85 mm), són els teleobjectius, amb els que podem apropar molt la imatge. La majoria dels telèfons mòbils fan servir objectius equivalents als de 24 mm. Però també poden fer servir l'equivalent a una òptica de 50 mm o grans angulars, 16 mm aproximadament.

Moviments de càmera

L'audiovisual és pur moviment. Es mouen les coses dins l'enquadrament, però també podem moure el mateix enquadrament: podem moure la càmera. La càmera es pot moure sobre el seu propi eix com quan fem una **panoràmica**, o desplaçar-se i acompanyar les persones que gravem com quan fem un **tràveling**. En el primer cas fem servir el trípod com a eina, en el segon, podem gravar **càmera en mà** i utilitzar algun giny estabilitzador o utilitzar programari que directament estabilitzi la imatge del dispositiu mòbil.

Kineina audiovisuals

TENIR CLARS ELS OBJECTIUS

Així doncs, la càmera es pot moure i pot ser útil i significatiu que la movem. El que caldrà pensar detingudament és per què la movem? **Quina idea volem transmetre?** De nou, el criteri per moure la càmera estarà vinculat a l'espai i l'emoció. Una gran extensió potser necessita una panoràmica per veure-la tota o potser volem emfatitzar una acció i apropar subtilment la càmera cap al rostre de la persona protagonista.

Alguns d'aquests detalls de llenguatge els acabarem de decidir quan **assagem** les escenes. Molts directors i directores no acaben de decidir exactament com mouran la càmera i altres detalls fins que no són al lloc del rodatge i "viuen" l'escena.

Activitat 12. Llista de plans

Vídeo Els moviments de càmera

La llum

Parlem de llenguatge audiovisual perquè la combinació d'elements aporten significat concret. Tot comunica i aporta matisos: el llenguatge verbal i el no verbal, l'enquadrament, l'angulació, el so, la música i, per descomptat, la llum. De la mateixa manera que la música o els efectes de so no només acompanyen sinó que tenen una funció narrativa, **la llum i el color** aporten un **significat addicional** a l'audiovisual. La feina dels directors de fotografia o coloristes va molt més enllà de cercar imatges belles, inclou també l'exploració dels significats i el poder comunicador d'aquestes.

Kineina audiovisuals

LA IL·LUMINACIÓ

Abans de gravar, caldrà pensar si l'enregistrament el farem amb **llum natural o artificial**. Un cop hem pres aquesta decisió, hauré d'observar i analitzar a consciència la llum que rep allò que volem enquadrar. A vegades, només cal moure's dues passes per comptar amb una situació més adient pel que fa a la llum; altres vegades, per aconseguir una il·luminació correcta, hauré d'afegir llums o focus. Dependent de quants en tinguem, i de la situació lumínica, els col·locarem d'una forma o d'una altra.

Un cas molt concret, pel que fa a la il·luminació és quan usem croma. La clau perquè funcioni bé la substitució del fons verd o blau per una imatge, és que aquest fons estigui molt ben il·luminat, sense ombres.

Vídeo La capacitat narrativa de llum, color i so

Vídeo La il·luminació

És la meitat del missatge. Per això és important que el so que enregistrem sigui nítid i clar. Primer haurem de fer una pausa i escoltar amb atenció l'espai on hem triat gravar. Si té les condicions adequades, pensem a enregistrar uns minuts de **so ambient**, ens pot ser d'utilitat durant el muntatge. Cada espai té els seus propis sons i si després necessitem generar un silenci, no ens servirà la simple manca d'àudio. És crític tenir present que **els micròfons no tenen zoom**, per tant, si volem que el so quedi ben enregistrat, haurem d'apropar la càmera o fer servir micròfons externs. Intentarem dissimular micros i cablejat i fer que les perxes estiguin fora de l'enquadrament.

Kineina audiovisuals

PARLAR DAVANT DE CÀMERA

Existeixen exercicis, rutines i protocols que ajuden a parlar davant de càmera:

- Conèixer bé el text
- Preparar mentalment punts de suport per al discurs
- Buscar un moment per respirar, connectar amb un mateix i estar tranquil
- Només tenir al cap els continguts de la presentació
- Tenir una posició còmoda mirant a càmera o a l'entrevistador/a
- Vocalitzar, parlar sense presses i sense pauses incòmodes.

13. Practica la vocalització
14. Mateix text, diferents emocions
15. Mateix text, diferents formats

Per saber-ne més... [Parlar davant de càmera](#)

Ritme i continuïtat

Els audiovisuals estan fets de molts plans que es graven un per un. Per això, quan gravem un pla, cal que tinguem en compte que anirà dins un conjunt. Tot el vídeo ha de ser **harmònic**. Ha de tenir cert **ritme**. Els plans han de guardar concordança els uns amb els altres, almenys dins una mateixa escena.

Si fem servir imatges d'arxiu o de llibreries, és important que ens fixem en la coherència de la peça. Quedarà estrany si mostrem quelcom mediterrani i tothom que surt és nòrdic, o si les imatges que usem són de qualitat molt diferent de les nostres.

Kineina audiovisuals

ERRORS DE RÀCORD

Com percep un espectador/a si a mitja escena la protagonista ha canviat d'ulleres? I si en un pla parlava en una posició i al següent s'ha mogut lleugerament? O si en una presa camina d'esquerra a dreta i a la següent sembla que vagi en sentit contrari? Aquests són errors de continuïtat o de ràcord. És clau estar atents perquè no es colin grans o petits errors de ràcord perquè poden incomodar el visionat per part dels espectadors/es, així com posar en dubte la veracitat de la peça.

Activitat 16. Identifica els errors de ràcord

Vídeo **Continuïtat i ritme**

El rodatge

UNA FEINA D'EQUIP

Els audiovisuals són una feina d'equip. **Davant la càmera** hi trobem les cares visibles. Poden ser actors o actrius en el cas de ficcions o dramatitzacions o presentadors i presentadores o entrevistadores si treballem en no-ficció. **Darrere la càmera** distingirem 5 rols molt destacats: director/a, càmera, sonidista, claqueta/script i ajudant de producció. El director o directora és la persona que dona les indicacions a les persones que hi ha davant la càmera i alhora demana a la persona que opera la càmera, quin pla vol. La càmera s'ocupa de captar la imatge amb les millors condicions. La sonidista fa el mateix amb el so. D'altra banda, la claqueta/script és la persona que controla quines preses s'han fet i quines no i va apuntant quines són les bones. I després tenim els ajudants de producció que s'ocupen de tota la resta de detalls: poden ser les persones que preparen el decorat, que aturen el trànsit de persones perquè no interrompin una presa... Ara bé, segons la mida del grup, farem servir rols polivalents. De fet, cal que l'alumnat provi diferents rols durant el rodatge per poder aprendre a fer qualsevol de les tasques.

Kineina audiovisuals. Rodatges de curtmetratges per a la Mostra de Cinema i Convivència de Sant Boi de Llobregat

Descarregar les fitxes dels **Rols de rodatge**

El rodatge

ALGUNS CONSELLS PER A GRAVAR

A les pàgines següents trobareu unes **l·listes de control** que us seran molt útils a l'hora d'afrontar el rodatge. Pel que fa a llenguatge audiovisual, recordeu:

- Una imatge, una idea.
- Les imatges ben composades ens produeixen plaer: eviteu elements indesitjables, equilibreu la imatge: no talleu caps, ni deixeu massa aire, cerqueu la geometria...
- Els diferents tipus de pla mostren més o menys espai, generant una o altra emoció. La càmera ha d'estar a la distància justa perquè es capti la idea que volem mostrar.
- La llum i el color aporten un significat addicional a l'audiovisual.

Kineina audiovisuals

Activitat 17. Llestos per gravar: Acció!

Per saber-ne més... **Decàleg abans de gravar**

Llista de control

IMAGINANT ELS PLANS ABANS DE GRAVAR

- Hem pensat cadascun dels plans que necessita el guió: hem fet una llista de plans o una plantilla de càmeres o un *storyboard*.
- Hem decidit els tipus de pla.
- Hem decidit si la càmera es mourà o no.
- Hem decidit si gravarem a l'alçada dels ulls o farem servir un altre angle.
- Hem assajat amb els actors i actrius.
- Hem revisat que tenim varietat en els tipus de pla. Per exemple, després d'un pla general en ve un de més curt.

Llista de control

EL DIA DEL RODATGE

- Tenim clara la llista de plans que hem de gravar. _____
- Hem decidit l'espai exacte on gravarem el pla. _____
- Hem decidit el centre d'interès de la presa, és a dir, l'enquadrament. _____
- Hem comprovat la il·luminació i hem valorat si calia moure el pla perquè hi hagués millor llum o si calia ajudar-nos d'algun focus. _____
- Hem comprovat el so: el micròfon era a prop de la persona que parlava i hem revisat que no hi hagués soroll de fons. _____
- Hem comprovat que la imatge fos ben nítida, és a dir que estigués ben enfocada, especialment en el centre d'interès. _____
- Hem gravat la presa. _____
- Hem aturat la càmera. _____
- Hem revisat l'actuació de les persones: hem analitzat si era correcta, si sobreactuaven, si vocalitzaven bé, i si miraven a càmera quan no tocava. _____
- Hem apuntat les preses bones. _____
- Hem pensat en el següent pla tenint en compte la continuïtat. _____

Activitats rodatge

9. OBJECTES QUE ET REPRESENTEN

30 minuts

Material

- Càmera de fotos, pot ser la d'un telèfon mòbil o tauleta
- Ordinador
- Projector

Procediment

L'audiovisual requereix altes dosis de pensament visual. De fet, una bona pràctica és intentar comunicar-se només amb imatges. Les mateixes estratègies comunicatives que fem quan parlem amb paraules - fer servir comparacions, metàfores, perífrasis... - es poden utilitzar amb les imatges.

1. Demana a l'alumnat que pensi qui són. Es podrien definir de moltes maneres, però en aquesta activitat ho faran a través d'una metàfora, vinculant-se a quelcom, que no són, però hi ressonen.
2. Digues-los que decideixin quin és aquest objecte o escenari que els representa.
3. Recomana'ls que observin bé allò que han triat i ho preparin, juntament amb l'entorn, per fer-li una fotografia.
4. Proposa'ls que t'enviïn aquestes fotografies a través d'una adreça de correu o compartiu-les a través d'una plataforma especialitzada.
5. Projecta les fotos i compartiu l'experiència.

Reflexió

Amb aquesta activitat, l'alumnat està practicant l'enquadrament. Hauran de decidir què volen fotografiar i com ho volen mostrar, i explicaran per què han fet aquestes tries. Recorda'ls que a no ser que vulguin representar el caos, una imatge ha de contenir una idea i és important evitar els elements indesitjats.

Reflexiona amb l'alumnat:

- *Els vostres familiars o amics més propers us reconeixerien a partir d'aquest objecte?*
- *Us agrada estèticament la imatge que heu fet? Heu vigilat que no apareguin elements indesitjats a la imatge?*

És una activitat ideal per a totes les edats per a associar que una imatge és una idea. Amb els més menuts, podeu cercar més aviat una imatge d'allò que més els agradi més que no pas allò que els representa.

10a. EMMARCATS

PRIMÀRIA

40

30 minuts

Material

Marcs de diferents mides

Procediment

Enquadrar vol dir posar en un quadre. Aquesta activitat està pensada per ajudar a entendre aquest concepte i fer bones preses.

1. Feu grups d'entre dos i quatre alumnes (segons la quantitat de marcs que tingueu).
2. Doneu un marc a cada grup.
3. Expliqueu-los que una persona del grup pot posar el marc on vulgui, i la resta ha de mirar què ha quedat enquadrat, és a dir què es veu a dins del quadre, i comentar si els agrada o no.
4. Proposa que repeteixin aquesta acció i vagin canviant els rols dins l'equip.
5. Un cop totes les persones del grup han enquadrat, poden intercanviar-se el marc amb un altre grup que hagi estat treballant amb un marc de diferent mida.
6. Un cop han explorat totes les persones de cada grup els diferents rols amb diferents mides de marc, podeu posar en comú el que l'alumnat ha observat.

Reflexió

Les fotografies i els audiovisuals ens mostren una porció de la realitat, el tros que ha decidit mostrar-nos la persona que controla la càmera. Aquesta decisió ha d'estar ben pensada. Cada imatge només ens pot transmetre una idea; és important que no apareguin coses que no desitgem que es mostrin; podem centrar el que volem ensenyar, però també ho podem col·locar en un extrem si la imatge ens queda ben compensada; les figures geomètriques, com el triangle, en són molt agradables a la vista.

Reflexiona amb l'alumnat:

- *Us agrada estèticament la imatge que heu fet? Heu vigilat que no apareguin elements indesitjats a la imatge?*
- *Podeu reconèixer algun tipus de figura geomètrica amb els elements que apareixen a la vostra imatge?*

També es pot fer a secundària tot i que és una activitat ideal per als primers cursos i que mostra de forma molt visual com una imatge, un enquadrament, és literalment emmarcar la nostra selecció del món en un quadre.

10b. CÀMERA HUMANA

SECUNDÀRIA

40 minuts

Material

Aquesta activitat només requereix un espai una mica diàfan i la voluntat de l'alumnat.

Procediment

1. Distribuïu l'alumnat en parelles. Si el grup és imparell, la persona que dinamitza l'activitat també participa. Podem fer que una parella mostri primer, i després, oferir-ho a tota la classe, o atrevir-nos a fer-ho tots junts des de l'inici.
2. Per fer l'activitat cal que hi hagi dues persones i que cadascuna faci un rol diferent. Per tant, comencem triant qui farà de càmera i qui farà d'operador/a i en acabat, canviarem els rols.
3. Les dues participants es col·loquen en una postura neutra. És a dir, cames paral·leles, pes cap a terra i postura relaxada.
4. La persona que fa de càmera tanca els ulls.
5. La persona que fa d'operadora posa suaument les mans al centre de masses de la persona que fa de càmera, aproximadament a la panxa. Aquest contacte ha de ser ferm i agradable perquè serà per on li farem arribar les indicacions de moviment a la persona que fa de càmera. Per comunicar-nos només farem servir les mans, no la veu. Així que hem de ser clars amb el moviment.
6. Començarem suau, posarem a les persones que fan de càmera a caminar endavant. Qui fa d'operador/a ha de ser curós, no pot ser brusca, i ha de vigilar que la persona que porta els ulls tancats no es faci mal.
7. Un cop veiem que la persona amb els ulls tancats camina amb confiança, podem provar de canviar de sentit i fer-la caminar enrere, o girar o fins i tot fer-la baixar cap a terra. Tot això ho treballarem amb calma i afecte.
8. Un cop l'escolta física i el moviment estiguin establerts, els proposarem un petit viatge metafòric. Els portarem davant d'un objecte, racó o escena que ens agradi especialment. Col·locarem la seva cara al davant (sempre movent-los des de la panxa) i els hi direm que obrin els ulls. Un cop vista l'escena tornaran a tancar els ulls.
9. Repetirem el pas 7 tres vegades. De manera que les nostres imatges suggereixin un viatge visual amb introducció, nus i desenllaç.
10. Finalment, retornarem a la persona que feia de càmera a una posició neutra i canviarem els rols.
11. Quan les dues persones hagin fet els dos rols, podran intercanviar impressions.
12. Finalment, podem obrir el debat a la globalitat de la classe.

Reflexió

Les fotografies i els audiovisuals ens mostren una porció de la realitat, el tros que ha decidit mostrar-nos l'operador/a de càmera. Aquesta decisió ha d'estar ben pensada. Cada imatge només ens pot transmetre una idea, és important que no apareguin coses que no desitgem que es mostrin. La consecució d'imatges ens genera una història, un viatge.

Tot i que pot ser un joc interessant també a primària, és una activitat molt motivadora i emocional per als cursos de secundària. Associem que les imatges no les produeixen les càmeres sinó que són les persones que les escullen. I ho fem en forma de regal i creant una petita història.

11. PENSAMENT VISUAL: GUIÓ IL·LUSTRAT

SECUNDÀRIA

60 minuts

Material

- Plantilla Storyboard
- Llapis
- Colors

Plantilla **Storyboard**

Procediment

Trebal·leu amb grups d'entre 3 i 5 persones. Aquests seran els mateixos grups que després produiran una peça audiovisual.

1. L'alumnat ha imaginat la història, ara l'ha de dividir en escenes (o seqüències), és a dir en parts més petites que succeeixen en un determinat espai o escenari, o que tenen sentit en si mateixes perquè s'hi desenvolupa una determinada acció.
2. La plantilla Storyboard està dividida en 6 vinyetes. És possible que en fer el guió il·lustrat, l'alumnat necessiti més d'una plantilla. Com més es detalla el vídeo, més fàcil serà la fase de gravació. A cada espai, han de fer el dibuix de què es veu en aquella imatge o pla (al requadre superior) i escriure l'àudio que es vincula a aquesta imatge i altres detalls com els tipus de pla (al requadre inferior).

Reflexió

El guió il·lustrat és la representació mitjançant vinyetes il·lustrades de la història que explica el vídeo. És com el còmic de la pel·lícula. Com més detallat es dibuixi, més fàcil serà dur a terme les fases de producció i postproducció.

Reflexiona amb l'alumnat:

- *Heu detallat tots els plans que hi haurà al vostre vídeo?*
- *Els plans són variats i hi ha primers plans, o heu repetit molts plans oberts i generals?*

12. LLISTA DE PLANS

30 minuts

Material

- Plantilla Storyboard plena
- Marcadors o retoladors de colors
- Full format llista amb vinyeta de quadrats petits /ordinador
- Impressora

Procediment

Treballem amb grups d'entre 3 i 5 persones. Aquests seran els mateixos grups que després produiran una peça audiovisual.

1. Demana a l'alumnat que repassi cada escena o seqüència del vídeo i s'imagini quins plans la construiran (primer pla, pla mig, pla general...)
2. Digues-los que anotin a sobre del guió il·lustrat tots els plans que serà necessari gravar
3. Proposa fer un assaig de les escenes per provar si els plans previstos funcionen.
4. Motiva l'alumnat perquè afegeixi una capa més: pensar quins moviments de càmera i altres detalls de llenguatge (angulació, profunditat de camp, il·luminació...) seran necessaris per comunicar allò que volen dir.
5. Recomana'ls que facin un llistat de tots els plans que cal enregistrar amb un petit quadrat al davant de cada ítem. El dia del rodatge podran anar posant un vist o un ok a cada requadre, un cop hagin fet les preses necessàries per a cadascun dels plans.

Reflexió

La riquesa del llenguatge audiovisual es pot mesurar pel nombre de plans. Els plans són els enquadraments que mostren més o menys espai de la realitat.

L'audiovisual és moviment, tant de les accions que succeeixen davant la càmera, com de la mateixa càmera. Segons com col·loquem la càmera podem contribuir a transmetre una emoció o una altra. Normalment, gravar des de baix dona magnificència als personatges; en canvi, gravar des de dalt fa empètitir-los. Si la càmera està fixa amb un trípode o si gravem l'acció càmera amb mà, també estarem transmetent emocions diferents. Acompanyar els personatges fent un *tràveling* o deixar que entrin i marxin d'escena també té implicacions diferents per a l'espectador/a. Tot això són decisions de guió, per això les hem de rumiar abans d'anar a gravar.

Reflexiona amb l'alumnat:

- *Heu enriquit el vostre vídeo amb moviments de càmera, angulacions diferents o altres elements de llenguatge?*

La llista de plans elaborada amb més o menys ajuda per part del professorat, ens pot servir per a qualsevol curs, segons si el vídeo es complica amb molts plans. Aquesta llista ens ajuda a tenir la gravació ordenada, però també a afegir capes de llenguatge audiovisual. Tot i que per a fer això, també podem evolucionar el guió il·lustrat si ens és més pràctic.

13. PRACTICA LA VOCALITZACIÓ

30 minuts

Material

- Un text
- Un bolígraf

Procediment

Si no trobes, cap text, et proposem aquest:

"A peu de carrer se senten expressions com ara "hi ha persones que neixen amb el do de la comunicació" o "no sé com ho fa, però, quan parla, tothom se l'escolta". La idea que roman darrere d'aquestes afirmacions és que la comunicació és una mena de "gràcia" que algunes persones posseeixen i d'altres, no. Acceptar aquesta màxima és perillós, ja que voldria dir que l'habilitat de comunicar amb eficàcia estaria només reservada a uns quants. I res més lluny de la realitat.

El bon comunicador/a no neix ensenyat, el bon comunicador/a es fa."

1. Demana a un voluntari/ària que llegeixi aquest text (o un altre) amb un bolígraf col·locat horitzontalment dins la seva boca (els extrems surten pels laterals).
2. Un cop ha llegit el text, comenteu què ha sentit.
3. Anima la resta del grup classe a fer aquest exercici.

Reflexió

Un bolígraf a la boca dificulta a l'hora de parlar, per això qui se'l posa ha de forçar i desbloquejar més la cavitat per emetre sons. Fer aquest exercici regularment ajuda a parlar obrint la boca de forma una mica exagerada i a un ritme una mica més lent, això contribueix a millorar la vocalització.

Reflexiona amb l'alumnat:

- *Un cop fet l'exercici, les persones que l'heu fet, noteu més lleugeresa en llegir en veu alta?*
- *I els companys i companyes que els heu escoltat, heu notat millora? Creieu que ara s'entén millor?*

Aquesta activitat és ideal per a totes les edats. Com més aviat treballem l'expressió oral, millor. Si cal, podeu cercar textos més adients a l'edat del vostre alumnat.

14. MATEIX TEXT, DIFERENTS EMOCIONS

30 minuts

Material

Un text

Procediment

Si no trobes, cap text, et proposem aquest:

"A peu de carrer se senten expressions com ara "hi ha persones que neixen amb el do de la comunicació" o "no sé com ho fa, però, quan parla, tothom se l'escolta". La idea que roman darrere d'aquestes afirmacions és que la comunicació és una mena de "gràcia" que algunes persones posseeixen i d'altres, no. Acceptar aquesta màxima és perillós, ja que voldria dir que l'habilitat de comunicar amb eficàcia estaria només reservada a uns quants. I res més lluny de la realitat.

El bon comunicador/a no neix ensenyat, el bon comunicador/a es fa."

1. Demana tres voluntaris/àries per llegir aquest text (o un altre) davant de la classe.
2. Proposa al primer voluntari/ària que llegeixi el text amb molta alegria com si sentís que acaba de descobrir que tot es pot aprendre.
3. Anima a la segona persona voluntària a llegir el text com si estigués enfadada amb totes les persones que creuen que els bons comunicadors neixen així i no hi ha res que pugui fer-se.
4. Suggereix a un tercer participant que llegeixi el text com si estigués molt trist pel fet que no naixem bons comunicadors.
5. Comenteu amb el grup classe com ha anat, i què han sentit amb cada lectura.

Reflexió

Llegir un mateix text amb diferents emocions, ajuda a trobar quin és el sentit que li volem donar.

Reflexiona amb l'alumnat:

- Què heu sentit amb cada lectura?
- Heu trobat si hi ha alguna emoció que encaixi millor amb el text que no pas les altres?

Aquesta activitat és ideal per a totes les edats. Com més aviat treballem l'expressió oral, millor. Si cal, podeu cercar textos més adients a l'edat del vostre alumnat.

15. MATEIX TEXT, DIFERENTS FORMATS

30 minuts

Material

Un text

Procediment

Si no trobes, cap text, et proposem aquest:

"A peu de carrer se senten expressions com ara "hi ha persones que neixen amb el do de la comunicació" o "no sé com ho fa, però, quan parla, tothom se l'escolta". La idea que roman darrere d'aquestes afirmacions és que la comunicació és una mena de "gràcia" que algunes persones posseeixen i d'altres, no. Acceptar aquesta màxima és perillós, ja que voldria dir que l'habilitat de comunicar amb eficàcia estaria només reservada a uns quants. I res més lluny de la realitat.

El bon comunicador/a no neix ensenyat, el bon comunicador/a es fa."

1. Demana quatre voluntaris/àries per llegir aquest text (o un altre) davant de la classe.
2. Proposa al primer voluntari/ària que llegeixi el text com si fos un partit de futbol.
3. Anima la segona persona voluntària a llegir el text com si fos un documental.
4. Suggereix a un tercer participant que llegeixi el text com si fos el telenotícies.
5. Ofereix a un altre alumne/a que llegeixi el text com si fos un actor/actriu d'una pel·lícula o sèrie romàntica.
6. Proposta a un darrer alumne/a que llegeixi el text trobant un to natural.
7. Comenteu amb el grup classe com ha anat, i què han sentit amb cada lectura.

Reflexió

És important trobar un to natural. És cert que cada format pot tenir un ritme més o menys propi, però és bo intentar evitar les cantarelles exagerades perquè fora del seu context fan un efecte força estrany.

Reflexiona amb l'alumnat:

- *Què heu sentit amb cada lectura?*
- *Heu trobat si hi ha algun ritme o entonació que encaixi millor amb el text que no pas els altres?*
- *Heu aconseguit trobar un to natural i sense cantarella?*

Aquesta activitat és ideal per a totes les edats. Com més aviat treballem l'expressió oral, millor. Si cal, podeu cercar textos més adients a l'edat del vostre alumnat.

16. ERRORS DE RÀCORD

20 minuts

Material

- Vídeo Continuitat i Ritme del projecte FOCUS
- Ordinador
- Projector

Procediment

Al vídeo on s'explica la Continuitat i el Ritme del projecte FOCUS hem jugat amb l'espectador/a cometent errors de ràcord expressament perquè els identifiqui i els comenti.

1. Visioneu amb tota la classe la peça audiovisual.
2. Comenteu quins errors de ràcord heu identificat.

Reflexió

La presentadora es canvia de jersei al minut 1:07, les ulleres al minut 1:09 i les arracades al minut 1:12. A cada canvi també modifiquem el pla perquè no es vegi tant l'alteració, però si això succeeix sense estar planificat, ens podem trobar amb materials que costen de muntar perquè generen salts greus. O si són petits detalls, hi haurà espectadors observadors que els agradarà trobar la punta. Reflexiona amb l'alumnat:

- *Heu aconseguit trobar tots els errors?*
- *Per què creieu que és important que no hi hagi errors de ràcord als vídeos i al cinema?*

Aquesta activitat és ideal per a totes les edats. Cal entrenar la mirada des de ben aviat.

17. LLESTOS PER GRAVAR: ACCIÓ!

180 minuts

Material

- Càmera (pot ser la d'un mòbil o una tauleta)
- Guió escrit
- Pla de producció emplenat
- Tot allò que s'ha identificat al Pla de Producció.

Procediment

Treballau amb grups d'entre 3 i 5 persones. Aquests seran els mateixos grups que han fet la preproducció per a preparar la peça.

1. L'alumnat ha treballat la preproducció intensament, ha arribat el moment d'iniciar l'acció.

Reflexió

És el moment de fer repàs del decàleg de gravació. Per gravar una presa, l'alumnat haurà de:

1. Decidir el pla
2. Escollir l'espai de gravació
3. Pensar si mourà o no la càmera i com l'estabilitzarà en cas que la mogui
4. Enquadrar
5. Ajustar la il·luminació i el color
6. Comprovar el so
7. Enfocar
8. Prémer REC
9. STOP
10. Pensar en el següent pla

Reflexiona amb l'alumnat:

- Com ha anat el rodatge?
- Heu seguit tots els punts de la llista del rodatge?
- Amb quines dificultats us heu trobat?

Als més menuts caldrà que els feu un acompanyament constant. Als grups de secundària podeu donar força llibertat a l'alumnat i després analitzar els resultats.

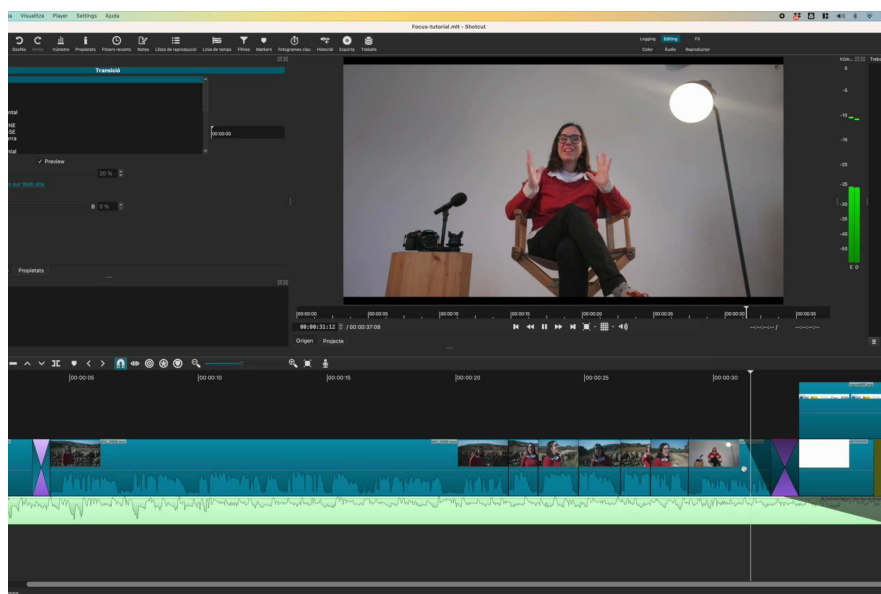

Postproducció

Edició i postproducció

L'**edició** és l'art i ofici d'escollir les millors preses del rodatge per ordenar-les i interconnectar-les aconseguint un film coherent. L'editor/a talla, empalma i reordena el material original o bruts de càmera. També decideix qüestions que afecten el ritme, l'atmosfera, la narrativa, la música...

El **muntatge** és la característica que fa únic el cinema. És construir un significat emocional a partir de la juxtaposició de dos plans. La suma del pla A i el pla B, dona la història C.

Kineina audiovisuals

MENYS ÉS MÉS

Al món audiovisual es diu que si el material és bo, no et tallis, munta per tall. Que si fa pena, encadena. I que si és dolent amb devoció, postproducció. És una broma que senzillament vol dir que com més simple (i invisible) és el procés, més efectiu esdevé.

La **postproducció és un procés narratiu i tècnic laboriós**. Començarem fent el primer muntatge on seleccionarem i ordenarem tot el material per tenir la història de principi a fi. Després polirem, afinarem, afegirem títols... Teniu unes llistes de control a la vostra disposició per no deixar-vos cap pas.

Activitat 18. Joc de muntar històries.

Activitat 19. Edita el material que has gravat.

Per saber-ne més... **El muntatge**

Vídeo **Tutorial d'edició de vídeo amb Shotcut (I)**

L'ús de materials aliens

Els audiovisuals curriculars **han de ser originals i de producció pròpia**. Així i tot, en alguns moments potser cal emprar imatges o sons d'altres. Quan fem servir música per acompanyar unes imatges, no podem considerar que l'estem citant, per això és important cercar-la a portals que ofereixen música *creative commons*, o lliure de drets mitjançant subscripció. El mateix succeeix amb les imatges, si no fem cap explicació d'elles, sinó que les fem servir per teixir la narrativa. Podeu trobar música *creative commons* a freemusicarchive.org, efectes a freesound.org i imatges a freepik.es. Ara bé, hi ha moltes altres plataformes a internet on trobar recursos.

Kineina audiovisuals

DRET DE CITA AMB FINALITATS EDUCATIVES

Podem fer servir sense autorització fragments d'obres alienes (escrites, sonores o audiovisuals), així com obres aïllades de caràcter plàstic o fotogràfic amb finalitats educatives i de recerca, no comercials.

Condicions: cal citar la font i l'autoria, l'obra original no pot ser alterada i la seva inclusió no pot explicar-se per la seva mera reproducció sinó que ha d'estar justificada en el context de la nostra obra. És a dir, només podem incorporar-la si l'anàlitzem, la comentem o fem un judici crític sobre ella.

Video [Tutorial d'edició de vídeo amb Shotcut \(II\)](#)

Per saber-ne més... [Dret de cita i recursos aliens](#)

Llista de control

EDICIÓ: EL PRIMER MUNTATGE

- Hem bolcat el material a l'ordinador o a l'aparell que fem servir per editar.
- Hem ordenat el material en carpetes per no perdre res.
- Hem visionat el material per tenir clar quines són les preses bones.
- Hem fet el primer muntatge al programari d'edició: hem afegit les preses de forma ordenada i tenim un primer esborrany de vídeo que s'entén de principi a fi.
- Hem ajustat i polit les preses: hem retallat els inicis i finals de presa per evitar els moments on actors i actrius encara no han començat a parlar, hem ajustat els temps de les imatges, hem tret sons innecessaris...
- Hem afegit una veu en off (opcional).
- Hem afegit esquemes, grafismes o altres imatges.
- Hem citat les fonts i l'autoria quan hem fet servir materials aliens.
- Hem revisat que el vídeo tingués sentit de principi a fi.

Llista de control

POSTPRODUCCIÓ: AFINANT I FENT ELS ACABATS

- Hem afegit música i efectes.
- Hem revisat els volums de l'àudio.
- Hem revisat llum i color.
- Hem afegit el títol del vídeo.
- Hem afegit els crèdits finals.
- Hem revisat l'ortografia de grafismes, títols i crèdits.
- Hem subtitulat el vídeo.
- Hem fet una revisió final del vídeo: el ritme i la durada són adients, no hi ha cap imatge que salta ni se'ns ha colat cap element indesitjat.
- Hem exportat el vídeo amb el format adient.
- Hem fet una còpia de seguretat dels materials.
- Ens hem autoavaluat amb la rúbrica.

Avaluació

Un cop les píndoles de sabers han estat produïdes, és interessant revisar-les, millorar-les i finalment avaluar-les de forma conjunta. Per tal de fer aquesta avaluació, caldrà analitzar set aspectes que trobareu detallats al **protocol de tutorització**:

- Explicació dels continguts del vídeo
- Organització, claredat i sentit lògic del vídeo
- Elements tècnics i llenguatge audiovisual
- Ritme
- Originalitat
- Actuació dels protagonistes del vídeo
- Valors.

 Kineina audiovisuals

GRÀCIES PER COMPARTIR

Els vídeos resultants dins del marc projecte **FOCUS Píndoles de sabers**, impulsat pel Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, es publicaran en una plataforma de sabers compartits perquè tot l'alumnat de Catalunya hi tingui accés. D'aquesta manera, entre tots fomentarem l'aprenentatge entre iguals.

Gràcies per compartir!

Activitat 20. Avalua't: la rúbrica.

Rúbrica d'avaluació

	4 EXCEL·LENT	3 SATISFACTORI	2 MILLORABLE	1 INSUFICIENT
Explicació dels continguts del vídeo	Està connectat amb la vida real i utilitza exemples, comparacions divertides o dibuixos per explicar les coses de manera clara. Les explicacions són fàcils de comprendre i utilitza paraules entenedores, podia ser utilitzat per altres escoles que vulguin aprendre sobre el mateix tema.	Els temes es presenten de manera clara i fàcil de comprendre. Tot i això, potser podria ser més interessant si utilitzés diferents maneres o exemples per explicar les coses.	No hi ha gaires connexions amb la vida real i la manera com ensenya no és gaire emocionant ni motivadora, no és atractiu.	Aquest vídeo no està fet de manera que ens ajudi a aprendre. No explica les coses de manera interessant. Els temes que tracta i el vocabulari que fa servir no són massa propers a nosaltres i això fa que costi entendre allò que vol dir.
Organització, claredat i sentit lògic del vídeo	S'entén perfectament el missatge i el vídeo està ben estructurat, s'identifica clarament la introducció, el nus i el desenllaç.	S'expliquen bé els continguts, però l'estructura (introducció, el nus i el desenllaç) del vídeo és millorable.	S'entenen alguns continguts, però no està ben ordenat, hi ha escenes on l'ordre dels plans no tenen sentit.	No queda clar què es vol explicar, les escenes i la història no tenen cap ordre ni sentit.
Elements tècnics i llenguatge audiovisual	La imatge es veu bé i és clara, la il·luminació és bona, el so se sent perfectament i els gràfics es veuen bé i ajuden a entendre el vídeo. Els efectes s'han triat bé i s'han seleccionat amb criteri.	A grans trets el vídeo està ben realitzat però l'excés o la manca d'efectes sonors i visuals no el fan prou atractiu o dinàmic.	En general el vídeo està bé, però hi ha algun error en el so, la il·luminació, les imatges, etc.	En aquest vídeo no es veuen la imatge o els gràfics correctament; el so és molt millorable i no s'entén.
Ritme	El contingut del vídeo s'explica de forma atractiva i amb una durada òptima.	El vídeo és atractiu, però la seva durada és una mica llarga.	El contingut del vídeo s'explica de forma poc atractiva, però la durada és correcta.	La presentació dels continguts no és prou dinàmica i fa que el vídeo es faci llarg.
Originalitat	És un vídeo que s'ha creat amb tècniques i idees molt originals i el resultat és molt bo.	El vídeo és correcte perquè s'ha intentat fer alguna cosa nova, però el resultat és millorable.	El vídeo està ben fet, però els elements són d'altres vídeos ja creats.	Existeixen molts vídeos iguals o que s'assemblen molt a aquest vídeo. No s'ha fet res nou o creatiu.
Actuació dels protagonistes del vídeo	Les persones del vídeo parlen amb naturalitat, no s'entrebanquen i s'entén molt bé el missatge.	El resultat és bo, hi ha vocalització i l'actuació és correcta, però es veu poc natural.	Les persones que apareixen en el vídeo s'entrebanquen una mica i sobreactuen, malgrat tot, el missatge s'entén.	Les persones del vídeo no vocalitzen, no s'entén el missatge i es nota que estan sobreactuant.
Valors	El vídeo mostra de forma clara que s'ha tingut en compte la diversitat, els col·lectius minoritaris i la perspectiva de gènere en la seva creació.	El vídeo té en compte la diversitat, els col·lectius minoritaris i la perspectiva de gènere.	El vídeo no té en compte la perspectiva de gènere, ni de col·lectius minoritaris.	El vídeo no ha tingut en compte la diversitat, els col·lectius minoritaris i la perspectiva de gènere en la seva creació.

Activitats postproducció

18. MUNTANT HISTÒRIES

60 minuts

Material

- Revistes
- Tisores
- Retoladors
- Un suport (un terç d'un full DIN A3)

Procediment

1. Demana a l'alumnat que retalli imatges de les revistes. En necessiteu moltes. Per un grup classe de 25 alumnes dividits en 5 grups de 5, aniria bé comptar amb unes 75 imatges.
2. Repartiu unes 15 imatges per a cada grup de 5 persones.
3. Demaneu-los que intentin identificar quines d'aquestes imatges són un primer pla, un pla general, un pla mig...
4. Proposeu-los construir una història de mínim 7 imatges (dues d'introducció, quatre de nus i una de tancament) amb varietat de plans.
5. Podeu suggerir-los que introdueixin grafismes a mà.
6. Anima els diferents grups a explicar la seva història als altres companys. Si volen, poden incloure efectes sonors.
7. Comenteu les històries i els usos dels diferents tipus de pla.

Reflexió

El muntatge és la construcció d'històries a partir de fragments. Antigament es feia analògicament. Actualment, es treballa digitalment i es fan servir programaris específics. Reflexiona amb l'alumnat:

- *Heu aconseguit explicar una història coherent amb les imatges que us heu trobat a les revistes?*
- *Podríeu explicar històries diferents a partir de les mateixes imatges?*
- *Heu trobat i fet servir diferents tipus de pla?*

Ideal per als més menuts per a comprendre el concepte de muntatge. A secundària també ens serveix perquè l'alumnat percebi que l'edició no és quelcom només tecnològic. A més poden elaborar històries més complexes i, amb les mateixes imatges, fer-ne de diferents. El *collage* és tota una tradició artística.

19. EDITA EL MATERIAL QUE HAS GRAVAT

120 minuts

Material

- Tutorials d'edició del projecte FOCUS
- Programari Shotcut
- Ordinadors

Procediment

Trebal·leu amb grups d'entre 3 i 5 persones. Aquests seran els mateixos grups que han treballat en la preproducció i el rodatge.

1. Amb el suport dels tutorials d'edició del projecte FOCUS, ajuda a l'alumnat a muntar els seus vídeos.

Reflexió

Anima el teu alumnat a construir un significat emocional a partir de la juxtaposició de diferents plans, això és el muntatge!

Reflexiona amb l'alumnat:

- *Com ha sigut el procés d'editar el vídeo?*
- *Heu seguit tots els punts de la llista del muntatge?*
- *Amb quines dificultats us heu trobat?*
- *El vídeo té sentit de principi a fi?*
- *El resultat és el que esperàveu?*

Als més menuts caldrà que els feu un acompanyament constant i sobretot ajudar-los a introduir les imatges al programari d'edició perquè els pot costar aquest pas. Als grups de secundària podeu donar força llibertat a l'alumnat i després analitzar els resultats.

20. AVALUA'T: LA RÚBRICA

45 minuts

Material

Protocol de tutorització

Rúbrica

Procediment

1. Comparteix amb el grup classe els criteris d'avaluació, la rúbrica.
2. Visioneu els diferents vídeos produïts per l'alumnat.
3. Utilitzeu la rúbrica per avaluar la feina feta.

Reflexió

De cara a avaluar les píndoles de sabers del projecte FOCUS és important tenir en compte l'explicació dels continguts del vídeo; l'organització, claredat i sentit lògic del vídeo; els elements tècnics i de llenguatge audiovisual; el ritme; l'originalitat; l'actuació dels protagonistes del vídeo; i els valors.

Per als més menuts podeu adaptar la rúbrica a un llenguatge més adient i sobretot valorant els aspectes que hàgiu treballat més durant el procés de creació.

Plantilles activitats

Preguntes

A series of 12 horizontal dashed lines providing space for writing questions.

Ideació: Dispositiu i Storyline

QUÈ? (El nostre contingut, la pregunta que volem contestar)

QUI? (Qui és el nostre públic? A qui li expliquem?)

PER QUÈ? (Per què fem aquest vídeo? Quins objectius tenim?)

Idees narratives (la història)

(excusa argumental, emocions, objectes, connexions amb la realitat...)

Idees didàctiques

(exemples, metàfores, pensament visual...)

STORYLINE

Escaleta

Hi havia una vegada...

Aleshores...

Finalment...

Guió

Imatge	So	Temps

Storyboard

1.		2.		3.	
4.		5.		6.	

Pla de producció

Personatges (actrius i actors)

Espais, paisatges, decorats

Vestuari i atrezzo (objectes, accessoris, maquillatge, perruqueria, efectes...)

Música, efectes de so, imatges o vídeos d'arxiu, grafismes...

